

Kirkerådet

Dato: 14.12.2018

Vår ref: 18/05190-3

Deres ref:

Svar på høring om Kirkeordning for Den norske kirke

I sak 44/18, 12. desember 2018, har bispedømmerådet gjort enstemmig vedtak om å sende følgende svar på høringen om Kirkeordning for Den norske kirke. Biskopen stemte også for høringssvaret og stiller seg bak dette.

Stavanger bispedømmeråd takker for tilsendt høring om kirkeordning for Den norske kirke. Vi vil gi anerkjennelse til forslaget om å videreføre kirkelovens bestemmelser, med noen mindre justeringer, i kirkeordning for Den norske kirke. Vi vil i all hovedsak støtte det fremlagte forslaget til ny kirkeordning.

Vi har følgende innspill til forslaget til kirkeordning:

Kapittel 1: Den norske kirkes grunnlag

Kapittel 1 i kirkeordningen skal være Den norske kirkes grunnlag.

Kirkens grunnlag er dypest sett ikke noe kirken selv skaper, men noe den mottar og slutter seg til. I stor grad reflekterer forslaget dette. Det representerer ikke noe nytt, men knytter seg til kirkens tro, tradisjon og det Den norske kirke i dag søker å formidle og leve etter.

Dette kapitlet skal derfor være hevet over de spørsmålene kirken til enhver tid drøfter, men henvise til det grunnlaget ulike spørsmål skal avgjøres ut fra. I stor grad lykkes forslaget med dette.

Det er trolig begrenset rom for større endringer i utvalg av punkter eller formuleringer i dette kapitlet. De er alt godt gjennomarbeidet og bredt forankret.

Bispedømmerådet vil kommentere tre paragrafer i kapittel 1.

Bispedømmerådet opplever at uttrykket «utøve nestekjærlighet» språklig sett ikke er heldig, blant annet fordi det kan oppleves som at det beskriver en ujevn relasjon. Saksinnholdet er viktig, men uten at rådet har konkrete forslag, vil det anbefale at det letes etter et annet verb og et bedre uttrykk for saken.

Videre kan det stilles spørsmål ved om gudstjenesten skal være det eneste som framheves som det stedet menigheten samles, utrustes og sendes. Selv om samling, utrustning og sending er en del av gudstjenesten, består menighetslivet også av flere fellesskap enn

gudstjenesten, for eksempel samlinger for barn og unge, smågrupper, tjenestefelleskap og bønnegrupper. Mange av de andre måtene menigheten samles på har også røtter tilbake til bibelsk tid og har fulgt kirken gjennom historien. Paragraf fire kan stå i fare for å overbetone gudstjenesten i forhold til hvordan menighetslivet ser ut i sin helhet og dermed underkommunisere andre sider ved menighetens samling og sendelse.

Verken strategisk, empirisk eller teologisk ville det vært dumt å si i kirkens grunnlag at den lar seg finne flere steder enn i høymessen på søndag formiddag. De to siste setningene i paragraf fire kunne da lyde:

I gudstjenesten og gjennom menighetens liv samles, utrustes og sendes de døpte slik at kirken kan virkeliggjøre sitt kall til å være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Paragraf fem i forslaget beskriver hvilke tjenester kirken vigler til.

Her har det vært endringer de siste årene, noe som i seg selv er interessant, fordi det viser at praksiser som er beskrevet i kirkens grunnlag kan endres. Man kan da spørre seg om slike ting faktisk hører til kirkens grunnlag, men det er neppe behov for ta dette ut slik det står nå. Dersom kirkens praksis på dette området skulle endres, enten i forhold til stillingstitler eller mulighet for å vigle nye tjenestegrupper, er kirkeordningen et dokument som kan oppdateres ved behov, også på punkter som dette i kapitlet om kirkens grunnlag.

I § 5 bør dessuten også rådsorganene tas inn i opplistingen av tjenestefelleskapet. Dette fordi rådsorganene i Den norske kirke og rådsmedlemmene i stor grad bidrar at til kirkens oppdrag blir ivarettatt.

Paragraf seks beskriver langsgående linjer og grunnleggende strukturer i Den norske kirke. Det er viktig å få en ordningsmessig konkretisering av en riktig balanse mellom den lokale og den universelle kirken.

I Det nye testamente er *ekklesia* ordet for kirke. Ordet referer til «de som er kalt ut», noe som peker på røtter i Det gamle testamente, i det kalte gudsfolket. Samtidig brukes det som et alminnelig ord for en forsamling og slik er det ofte oversatt i Bibelselskapets siste oversettelse. *Ekklesia* brukes i NT både om lokale menigheter (F.eks. Rom 16,4-5 og 1 Kor 4,17) og om kirken som sådan, den universelle kirke (F.eks. Matt 16,18; Apg 9,31; 1 Kor 12,28 og Ef 1,22).

Kirken er samtidig lokal og universell. Den lokale kirke er et lokalt uttrykk for den felles, kristne kirke og den universelle kirke kommer til syne gjennom de lokale menighetene. Menighetene er kristne kirker fordi de hører til den universelle kirke, mens den universelle kirke er synlig i verden fordi den finnes lokalt. Den lokale og universelle kirke står ikke i et konkurranseforhold, men hører uatskillelig sammen.

Denne samhörigheten mellom det universelle og lokale kan muligens sies å være skjelt representert dersom det overkommuniseres at soknet er kirkens *grunnleggende* enhet, *i motsetning* til det felleskirkelige. Slik høringsdokumentet også påpeker, så er det fordi soknet er knyttet til en kirke, i dette tilfellet Den norske kirke, at det faktisk kan være menighet.

I Det nye testamente er det heller ikke en organisatorisk enhet som først og fremst identifiseres som kirkens synlige uttrykk. Det er det gudstjenestefeirende, gjensidig forpliktete og misjonerende lokale fellesskapet. Slik Den norske kirke er i dag kan det være flere slike kirker og gudstjenestefelleskap i hvert sokn, og teologisk forstått vil det være mer treffende å kalle gudstjeneste- og menighetsfellesskapene for den grunnleggende lokale enheten i kirken enn å peke soknet som en organisatorisk enhet, som altså kan omfatte flere *ekklesiai* i nytestamentlig forstand.

Å si at soknet er kirkens grunnleggende enhet kan også brukes kirkepolitisk, som en begrunnelse for noen standpunkter i debatten om kirkeordning, som legger vekt på den lokale kirkes selvstendighet innen Den norske kirke som organisasjon. Disse standpunktene er ikke uviktige eller uinteressante, men heller ikke pr. i dag allmenne eller samlende, noe som kan gi grunn til en viss varsomhet i forhold til å bruke slike formuleringer et kapittel om kirkens grunnlag.

Der kirken er i dag er det viktig at kirkeordningsspørsmål holdes åpne og behandles ut fra hva som er en hensiktsmessig organisering for både den lokale kirken og kirken som helhet. Noe av målet med denne høringen er nettopp å ikke forskuttere konklusjoner her, men avvente de avgjørelsene som kommer i forbindelse med ny lov og tros- og livssynssamfunn og Kirkemøtets videre arbeid med kirkeordning.

Formuleringen om soknet som kirkens grunnleggende enhet er derfor flertydig i forhold til hva den sier om kirketenkning og kirkelig organisering. Bispedømmerrådet mener det er viktig å spille inn en refleksjon om dette, for å motvirke at bestemmelsen i kirkens grunnlag tolkes for snevert. Rådet ser imidlertid ikke behov for å endre formuleringen, kun for å peke på at tolkning og bruk må svare til bredden i det formuleringen kan vise til og ivareta den bibelske anerkjennelsen av både fellesskapet mellom menighetene og kirkens lokale uttrykk.

Stavanger bispedømmerråd slutter seg ellers til forslagene i kapittel 1 som et samlende, treffende og konsist uttrykk for Den norske kirkes grunnlag.

Kapittel 2. Kirkelig inndeling, kirkens organer, medlemskap, kirkelige registre og kirkelig stemmerett

§ 9 sjette ledd

Stavanger bispedømmerråd støtter at dagens forsøksordninger med valgmenigheter videreføres som en fast ordning. I fortsettelsen må det tydelig avklares hvilke kriterier en valgmenighet skal oppfylle. Stavanger bispedømmerråd initierte i sin tid det eneste gjennomførte og evaluerte forsøket med valgmenighet i Den norske kirke. Vi har derfor erfaringer og synspunkter på hvordan en kommende ordning for valgmenigheter bør være. Valgmenigheten ByMenigheten Sandnes defineres ut fra det menighetsarbeidet de har som oppdrag å utføre for sine medlemmer på vegne av Den norske kirke, og ikke ut fra teologisk uenighet eller teologisk profil.

§ 11

Det er uholdbart å ta inn i kirkeordningen en begrensning om at «lovlig opphold i riket» er en forutsetning for medlemskap. Asylsøkere, ureturnerbare utlendinger med avslag på asylsøknad og andre med mer eller mindre permanent uklar status kan ekklesiologisk sett ikke avvises av kirken, henholdsvis stenges ute av fellesskapet i Jesu Kristi kropp.

Kapittel 3. Virksomheten i soknet. Soknets organer og deres oppgavefordeling m.m.

§ 17

Det er viktig at Den norske kirkes arbeid og møtesteder er trygge for alle. Stavanger bispedømmerråd legger til grunn at muligheten til å suspendere/fjerne rådsmedlemmer fra vervet bør utvides til også å omfatte straffbare forhold knyttet til seksuelle overgrep. Vi foreslår at bestemmelsene i § 17 utvides med en henvisning til de lovbestemmelsene i straffeloven som inngår i oppregningen i § 39 i politiregisterloven om barneomsorgsattest.

Kapittel 5. Regionale og nasjonale kirkelige organer

§ 39

Stavanger bispedømmeråd støtter at det innføres bestemmelser om bispemøtet slik det er gjort i forslaget til § 39 i kirkeordningen. Vi legger til grunn at forslaget er i samsvar med gjeldende rettstilstand

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

§ 47

Det foreslås i § 47 det skal settes krav om medlemskap ved tilsetting i «kirkelige stillinger som inneholder et ansvar for kirkens lære». Hvilke stillinger som inneholder et «ansvar for kirkens lære» kan være uklart. Kriteriet kan lett tolkes for snevert. Det bør vurderes om kravet om medlemskap kan oppstilles for stillinger som er «av betydning for å virkeliggjøre Den norske kirkes formål», eller en annen passende formulering.

Med vennlig hilsen

Jorunn Kraft Vistnes
stiftsdirektør

Anne Lise Ådnøy
konstituert biskop

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kirkerådet